

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.III.10.110/2013/5.szám

A Kúria a dr. Csetneki Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Csetneki Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a főosztályvezető jogtanácsos által képviselt Nyugdíjfolyósító Igazgatóság alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 2.M.1081/2011. szám alatt indított és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2012. november 28-án kelt 2.M.1081/2011/21. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2.M.1081/2011/21. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperes keresetét elutasítja.

A munkaügyi bírósági eljárásban felmerült tanúk útiköltségét, az elsőfokú bírósági eljárás, valamint a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes saját jogú nyugdíjas, akinek házastársa N. J. 2006. december 3-án elhunyt. Utána házastársként, míg H. N. J.-né élettársként özvegyi nyugdíj iránti igényt terjesztettek elő.

H. N. J.-né jogosultságát az özvegyi nyugdíjra a Legfelsőbb Bíróság Mfv.III.10.245/2009/4. számú ítéletével jogerősen megállapította.

A felperes részére korábban házastársként előterjesztett igényét elbírálva ideiglenes özvegyi nyugdíjat állapítottak meg, majd utóbb ezen határozatot felülvizsgálva az alperes azt visszavonta és az igényét elutasította. Az igénylő fellebbezése folytán eljár

Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Ezen másodfokú határozat indokolása utalt a Legfelsőbb Bíróság 2010. június 29-én kelt Mfv.III.10.245/2009/4. számú ítéletében foglaltakra, amelyben a bíróság megállapította H. N. J.-né élettársi jogon alapuló özvegyi nyugdíjra való jogosultságát. Erre tekintettel a másodfokú közigazgatási szerv azt állapította meg, hogy az igénylő kérelmének elbírálásakor adott tényként kellett figyelembe venni, hogy házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élt. Idézte az alperes a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 49. § (1) és (2) bekezdésében írt rendelkezéseit, megállapította, hogy az igénylő házastársától annak haláláig nem részesült tartásdíjban, azt a bíróság sem állapított meg részére, ezért igénye nem megalapozott.

A határozatot a felperes keresettel támadta meg a bíróság előtt és ugyan nem vitatta, hogy az elmúlt 10 év során közte és a férje között az életközösség több alkalommal megszakadt, azonban az utóbb mindig helyre is állt. 2004. októberében a férje hazaköltözött és csak 2006. szeptemberében költözött el H. N. J.-néhez, akivel együtt élt 2006. december 3-án bekövetkezett haláláig. A felperes állította, hogy férjével a halálát megelőző egy éves időtartamon belül is házastársi, érzelmi és gazdasági közösségben élt, ezért az alperesi határozat hatályon kívül helyezését és az özvegyi nyugdíjra való jogosultságának megállapítását, míg az alperes a kereset elutasítását kérte. Az alperes ellenkérelmében a Legfelsőbb Bíróságnak az elhunyt élettársával kapcsolatos határozatára hivatkozott.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2.M.1081/2011/21. számú ítéletével a felperes keresetének „helyt adott”, az alperes 2010. december 7-én kelt ... jogorvoslati számú határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, az alperest a Tny. 49. § (2) bekezdésén alapuló igény tekintetében új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította. Egyben az alperest perköltség fizetésre kötelezte és megállapította, hogy az eljárás során felmerült tanú útiköltség az állam terhéen marad.

Ítéletének indokai szerint a munkaügyi bíróság a jelen eljárásban széles körű bizonyítást folytatott le, tanúkat hallgatott meg, iratokat szerzett be, és arra a megállapításra jutott, hogy az élettárssal kapcsolatos peres eljárásban (23.M.2597/2008. számú ügy) a bíróság a tényállást nem teljes körűen tárta fel és a lefolytatott bizonyítás anyagát mérlegelve jutott el a döntéshozatalig. Jelen ügyben csak az az ítélt dolog, hogy H. N. J.-né jogosult az özvegyi nyugdíjra. A jelen perbeli bíróságnak tehát abban kellett döntenie, hogy a felperes esetében fennállnak-e a jogosultsági feltételek. Ezért a Pp. 339. § (1) bekezdése alapján, ha a törvény ettől eltérően nem rendelkezik, az ügy

érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével a jogszabálysértő közigazgatási határozatot hatályon kívül kellett helyezni és a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kellett kötelezni. Utalt a munkaügyi bíróság a Pp. 339/A. §-ában és a Pp. 341. §-ában írt rendelkezésekre.

A munkaügyi bíróság ítélete ellen az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő törvénysértésre, a Pp. 206. § (1) bekezdésében és a Pp. 221. § (1) bekezdésében, továbbá a Tny. 49. §-ában írtak megsértésére hivatkozva.

Felülvizsgálati kérelmének indokai szerint a munkaügyi bíróság ítéletének indokolása tartalmazza az általa megállapított tényállást, melyre döntését alapította, nem említi meg azonban azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, nem fejtette ki, hogy a társadalombiztosítási határozat jogsértő volta mely tényeken, körülményeken, jogszabályi rendelkezéseken alapul. Téves a munkaügyi bíróság ítéletének rendelkező része is, mert a 2010. december 7-én kelt alperesi határozat hatályon kívül helyezéséről döntött, jóllehet azt nem az alperes hozta. Utalt a Legfelsőbb Bíróság BH 2004.504. számú eseti döntésében írtakra és arra, hogy az életközösségek egymás melletti megállapíthatósága fogalmilag kizárt. Utalt továbbá a Legfelsőbb Bíróság MfvK.II.10.623/2005/4. számú határozatában kifejtett jogi álláspontra is. A Tny. 51. § (1) bekezdése értelmében lehetőség van ugyan az özvegyi nyugdíjnak a jogosultak közötti megosztására, azonban az özvegyi nyugdíj iránti igényt benyújtó személyek esetében külön-külön vizsgálni kell, hogy rendelkeznek-e a jogszabály által előírt feltételekkel és ennek függvényében dönthető csak el, hogy végül is melyikük jogosult az özvegyi nyugdíjra, vagy esetlegesen az özvegyi nyugdíjat meg kell osztani a jogosultak között. A jelen esetben azonban nem lehet egyidejűleg jogosult özvegyi nyugdíjra a házastárs, illetve az élettárs is, ez ugyanis azt feltételezné, hogy a jogszerző egyidejűleg házassági és élettársi életközösségben is élt volna, ez pedig már a fent hivatkozott legfelsőbb bírósági eseti döntések alapján és a perben felmerült adatok alapján sem állapítható meg.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a munkaügyi bíróság ítéletének hatályban tartását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A Kúriának a felülvizsgálati kérelemben foglaltak szerint azt kellett vizsgálnia, hogy a munkaügyi bíróság az eljárásjogi és anyagi jogi szabályokat betartva hozta-e meg döntését és mindezt

abban a körben vizsgálta, amelyben a felülvizsgálati kérelem sérelmezte a munkaügyi bíróság ítéletét.

A Kúria megállapította, hogy a munkaügyi bíróság ítéletének indokolása valóban hiányos, a rendelkező része nem egyértelmű, ezen túlmenően hibás atekintetben is, hogy az alperesnek tulajdonította a másodfokú határozatot, holott az alperes az első fokon határozatot hozó szerv, vagyis többszörös eljárási szabályt sértett. Azonban a rendelkezésre álló adatok értékelése mellett a Kúria úgy döntött, hogy a Pp. 275. § (4) bekezdése szerint az ítéletet ugyan hatályon kívül helyezte, azonban nem utasította új eljárásra és új határozat hozatalára a munkaügyi bíróságot, hanem a jogszabályoknak megfelelő ítéletet hozott.

Helyesen állapította meg egyébként a munkaügyi bíróság döntése során azt, hogy a jelen ügy elbírálásakor H. N. J.-né özvegyi nyugdíjra való jogosultságának jogerős bírósági ítélet szerinti megállapítása nem *res iudicata*. Az özvegyi nyugellátásra a Tny. 45. § (1) bekezdése szerint mind a házastárs, mind az élettárs, mind az elvált házastárs jogosult lehet a törvényi feltételek fennállása esetén és a Tny. 49. § (1) bekezdése szerint a házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személy is jogosulttá válhat ezen juttatásra. Ezért egyenként kell vizsgálni és elbírálni azt, hogy a törvényben meghatározott jogosultsági feltételek az igénylők esetében fennállnak-e, mert adott esetben több jogosult is lehet, ezért is van lehetőség köztük a Tny. 51. § (1) bekezdésében írtak szerinti özvegyi nyugellátás megosztására.

A fentiek figyelembe vétele mellett az élettárs és az alperes között folyamatban volt per anyaga nem mint *res iudicata* jelent korlátot, hanem az abban foglaltakat mint a bizonyítás anyagát nem lehet figyelmen kívül hagyni. A munkaügyi bíróság által ezen perben lefolytatott bizonyítás eredményeként is további megállapításokra lehetett jutni, azt azonban megállapítani a teljes bizonyítás anyaga ismeretében a Pp. 206. § (1) bekezdésének alkalmazásával és a bizonyítékok helyes értékelésével, mérlegelésével, hogy folyamatosan az elhunyt házastárs halálát megelőző időszakban is a felperes vele együtt élt, nem lehetett. A munkaügyi bíróság is tulajdonképpen erre a megállapításra jutott, hiszen döntése rendelkező részébe beemelve a jogszabályt, utalt a Tny. 49. § (2) bekezdésében írt rendelkezésre, és e körben utasította az alperest új eljárásra és új határozat meghozatalára [rámutat a Kúria arra, hogy a Pp. 339. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé azt, hogy a közigazgatási szervet új határozat hozatalára utasítsa a bíróság, csak új eljárásra kötelezheti].

A felperes a keresetét nem a Tny. 49. § (2) bekezdésében írt rendelkezésre alapította. Ezen jogszabályhely kifejezetten az elvált, illetve házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő

személyekre vonatkozó rendelkezést tartalmazza. Alapfeltétel ez esetben az, hogy a házastársától annak haláláig, aki özvegyi nyugdíjat igényel, annak tartásdíjban kellett részesülnie, a bíróságnak részére tartásdíjat kellett megállapítania. A felperes nem állította, hogy részére az elhunyt házastárs bármikor is tartásdíjat fizetett volna, illetve azt állapított volna meg a bíróság. Ez egyébként ellentétben is állott volna azon előadásával, hogy lényegében a házastársi életközösségük fennállt, tehát magát a kereseti kérelmet gyengítette volna.

Ezen túlmenően a másodfokú közigazgatási szerv kifejezetten vizsgálta ezt a kérdést is és kitért elutasító határozata indokolásában erre, a határozat 3. oldal 4-6. bekezdésében. Ebből következően erre nézve az új eljárásra való kötelezés nem volt indokolt, tehát ez okból sem volt jogszabálysértő a másodfokú közigazgatási határozat.

Mivel a bírósági eljárás során nem nyert igazolást a felperesnek, mint házastársnak a törvény által meghatározott feltételek szerinti özvegyi nyugdíjra való jogosultsága, a Tny. 49. § (2) bekezdésében írt feltételek vizsgálata mellett sem, ezért a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése szerint a munkaügyi bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a jogszabályoknak megfelelő döntést hozva a felperes keresetét elutasította.

Az alperesnek perköltségigénye nem volt, ezért a Kúria a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján ebben a kérdésben a határozathozatalt mellőzte.

A per tárgyi illeték- és költségmentes a Tny. 81. §-ának rendelkezései alapján, ezért a tanúk útiköltségét és a felmerült kereseti és felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Budapest, 2014. február 18.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Patassyné
dr. Dualszky Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hitelével:

kúriai tisztviselő